

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

MIR

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za in serate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

Glasiilo koroških Slovencev

Leto XXVII.

V Celovcu, 1. avgusta 1908.

Štev. 31.

Štrajk šolarjev v Selah.

Postopanje deželnega šolskega sveta z našimi šolami je že takšno, da so ga že otroci siti in so začeli štrajkati, prav po zgledu na Prusko-Poljskem. Nihče pa naj ne misli, da štrajkajo šolarji v Selah od 20. t. m. vsled lenobe, da bi se ne marali učiti! Kaj šel! Šolarji bi se radi učili in kaj naučili, pa deželni šolski svet jim s svojim postopanjem to zabranjuje, na drugi strani pa grozi starišem s hudimi kaznimi, če ne bodo njihovi otroci nehali štrajkati. G. Palla, dajte otrokom to, kar jim gre po božji in državni postavi, učitelja, ki bo voljen, otroke poučevati, da se bodo res kaj naučili; ne menjajte na slovenskem razredu učiteljskih moči štirikrat na leto in Vaše groznje bodo odveč; otroci bodo šli radi zopet v šolo.

Sedanje razmere na slovenskem razredu so neznosne. Ravna se ž njim načeloma tako slabo, da bi se otroci nič ne naučili in bi mogli nemškutarji proti njemu agitirati, češ, saj se na slovenskem razredu otroci ničesar ne naučijo, zato pa le v nemški razred!

Saj se je izrazil učitelj Lulek, kateremu se je zdaj zopet izročil ta razred, „da bo Slovence že tako učil, da ne bodo ničesar znali,“ kar je pokazal in dokazal že lani. S šolarjev slovenskega razreda se je ta nemškonacionalni junak začetkom tega šolskega leta očitno norčeval pred šolarji nemškega razreda. To naj bo pedagogika! Deželnemu šolskemu svetu je pa to vse znano, pa ne napravi reda. Ne čudimo se prav nič, da šolarji nimajo do Luleka nobene ljubezni zlasti ker jih je poučeval prej izvrsten šolnik, g. Šmid, ki je poučeval otroke res z ljubeznijo in z uspehom. Ker pa ni hotel biti pokoren sluga Lulekov, ampak je svoje učiteljske dolžnosti natančno izpolnoval, ga je deželni šolski svet premestil med Nemce, Luleka je pa pustil, čeravno je deželnemu šolskemu svetu tudi znano, da je navajal šolski vodja Lulek g. podučitelja, da naj gleda na to, da se otroci slovenskega razreda ne bodo kaj naučili; naj da otrokom kako berilo brati, sam pa se naj med šolskimi urami uči in pripravlja na svoj učiteljski izpit.

Slavni šolski svet v koroški Turčiji! S tem si očitno pokazal, da ti je ponemčenje slovenske dece bolj pri srcu, nego pa skrb, da bi se naši otroci kaj naučili!

Vsled tega je ljudstvo v Selah opravičeno razburjeno. Kmetje so poslali po krajnem šolskem svetu s podpisi odločen protest proti takemu za Slovence res sramotnemu postopanju, v katerem zahtevajo premeščenje in preiskavo učitelja Luleka ter učitelja, ki bo slovenščine popolnoma zmožen in voljen slovensko poučevati.

Deželni šolski svet se ne more izgovarjati, da nima takih moči! Zakaj pa je poslal gosp. Šmida med trde Nemce? Naj pošlje tja Luleka, ki se mu sline cede po vsem, kar je nemško.

Zdi se nam pa tudi, da deželni šolski svet ni postopal junaško. Zvedeli smo namreč, da je imel že dolgo namen, premestiti g. Šmida, pa se ni upal, dokler je državni zbor deloval; bal se je Grafenauerja.

Jabolko zori in bo brez dvoma nekoč tudi dozorelo. Ljudstvo ga bo odtrgalo in vrglo med staro šaro, kamor spada. Nečuvni sedanji šolski sistem se mora enkrat streti. Palla je sejal veter, zanje pa že vihar.

Turčija — ustavna država.

Demokratsko naziranje povsod zmaga; prodrlo je celo zmagonosno v okorelo in zastarelo Turčijo, kjer je bila dosedaj volja ljudstva — volja sultanova. Že l. 1876 je dobila turška država ustavo, ki jo je povzročil Midhat paša, pa je bil kmalu zato od sultana izgnan in umorjen. Pa že dve leti pozneje je sultan razpustil parlament. Zamotane razmere v turških pokrajinah oslabiljena moč nekdanje tako močne turške države, pred katero se je zapadni krščanski svet tresel; pa tudi pogled na razvoj drugih modernih držav je napolnjeval že dalje časa nekatere svobodomselne Turke, ki so bili deloma šolani v inozemstvu in so se tam odvadili sužnjega podaništva, z reformnimi načrti. Ti mladoturki so dobivali zlasti med vojaštvom, med častniki, vedno več tal. Njihov voditelj je Ahmed Riza. Njihovo gibanje je rodoljubno in je postalo v zadnjem času nasilno. Nji-

hova prva zahteva je bila podelitev — ustave, ki so jo hoteli izsiliti, ker se sultan ni hotel udati. Zadnji čas so prihajala dan na dan poročila o umorih višjih častnikov, in vsa javnost je vedela, da so morilci mladoturki. Sultan se je pa le še obotavljal. Ko pa je desertiral major Njazi beg in ž njim precejšen del macedonskega vojaštva, ko je ta smeli poveljnik ubeglih vojakov udrl v Monastir in ujel Osman pašo, in ko so se zazibali valovi upora tudi med Albanci, se je sultan odločil za ustavo, ki jo je dal proglasiti 24. t. m., ter je podelil službo velikega vezirja energičnemu Sajd paši, ki je znan med Turki in v inozemstvu kot zelo spreten politik.

Proglšenje ustave je povzročilo vsepovsod veliko navdušenja, največ seveda v vrstah mladoturkov. Kristjani so se vedli sprva nasproti temu precej mrzlo, ker menda ustavi niso dovolj zaupali, ker jih je tako naučilo leto 1876. Ustava priznava vsem turškim podanikom brez razlike vere in narodnosti enakopravnost. Če se bo pa tudi dejansko izvedla, je drugo vprašanje. Saj imamo tudi pri nas, v moderni državi, ustavo enakopravnosti, katere pa koroški Slovenci prav nič ne čutimo. Morda pa se bo Turčija le povspela nad Avstrijo.

Ko je vojaštvo v Skoplju zvedelo, da je proglšana zopet ustava, so tamošnji častniki priredili takoj zborovanje, na katerem so se izjavili, da mora poveljujoči general, ki je razžalil častnike, zapustiti mesto. Najeli so voz, posadili vanj generala in ga spremili na kolodvor. Tu je že bila postavljena častna stotinja in vojaška godba, ki je zaigrala sultanovo himno, ko se je začel vlak naprej pomikati. Ljudstvo je klicalo: Živela svoboda! Živela ustava! Nato je množica spremlila častno stotnijo, polkovno godbo in častnike nazaj v mesto. Tudi v Carigradu in po drugih turških mestih je ljudstvo navdušeno.

Zakaj so mladoturki začeli s tako odločnim, brezobzirnim postopanjem? Mladoturki so dobri rodoljubi, ki smatrajo sultanovo samosilnost za pogubo turške države. Stojte na stališču, da morajo narediti red v Macedoniji Turki sami brez umešavanja drugih držav, zlasti Angleške, ki išče na Balkanu v škodo Turčije le svojo korist.

Podlistek.

Kratkovidna nevesta.

(Spisal Iv. K. Kokijski.)

„Si že gotov, Tone?“

„Tako, oče!“

„Torej greva!“ S tem kratkim razgovorom sta se odpravljala Škrjančev oče, mož petinšestdesetih let, pa njegov sin Tone od doma. In kam neki? Tone, ki je bil sploh fant korenite postave, je bil danes še posebno skrbno opravljen; že vsa njegova zunanost, svetlobele manšete, dragocen ovratnik, pisana kravata in vsa druga obleka je naznanjala nekaj nenavadnega. Saj pa tudi njuna pot danes ni bila karsibodi!

Škrjančeva mati je že pred tremi leti vzela slovo od tega sveta. Škrjančev oče pa se je tudi čutil že slabega, kakor da bi stal z eno nogo v jami poleg svoje dobre ženice. Oče in Tone, oba pa sta čutila, da pri hiši brez stalne gospodinje ni mogoče izhajati. Zadnja tri leta sta poskusila voditi gospodarstvo z deklami; spoznala sta pa, da dekla „majra“ ni povsem zanesljiva, varčna in da skrbi bolj za svoj možniček nego za Škrjančevo kmetijo.

In tako se je dogodilo, da je oče nekega dne prav nenadoma poklical svojega sina Toneta k sebi in mu je rekel: „Veš kaj, Tone! Gospodinje bo treba; sam vidiš, z deklami gospodariti dandanes ni več mogoče, skoraj, skoraj ni več dobiti poslov, ki bi skrbeli za gospodarja ravno tako skrbno, kakor on sam. Samo tri leta gospo-

dariva z deklami, in ako bo šlo še tako naprej, pridemo na boben. Tone, stalne gospodinje bo treba, pa tudi skrbne in varčne! Kaj misliš, Tone?“

Ta pa se je v zadregi vgriznil v spodnjo ustnico in rekel: „Tudi jaz bi bil istih misli, samo da ne vem prav, kam in kdaj?“

„Kar sedaj v pustu napravimo, bo lažje. Veš kaj, Tone! Vedno si me ubogal, in ponosen smem biti na takega sina; morebiti pa mi vendar v tem tako važnem trenutku, kakor je ženitev, ne boš rekel, da naj „stari“ molči?“

„Nikar oče, vi ste moj dobri oče, vas sem in bom poslušal in ubogal!“

Starca je ta sinov odgovor vidno razveselil, da je nadaljeval: „Kaj misliš, Tone, ako bi povprašala pri Prosenovih? Znano mi je, da stari zelo dobro in varčno gospodarji. Prosenova Lenica bi bila kakor nalašč zate; kaj misliš? Dam ti samo nasvet, ravnaj pa se, kakor se tebi najbolj zdi!“

„Lenica! — Toda, oče, ali še niste slišali, da je zelo kratkovidna, da par korakov pred seboj skoraj nobene stvari ne razloči“, odvrne Tone v zadregi in nekoliko nevoljen.

„Tone, ali si tudi ti zaverovan v te ljudske čenče; ali ne veš, kako hudobni so ljudje dandanes? Vsakega poštenjaka se lotijo s svojimi strupenimi jeziki; na Lenici pa seveda ne najdejo kake napake, ker je zares vrlo dekle; zato si izmišljajo take budalosti. Tone, jaz sem na lastne oči videl, kako je v cerkvi pri sv. maši brala na molitvenik. Poslušaj mene, pa ne drugih ljudi!“ Zadnje besede je izgovoril Škrjančev oče posebno resno in odločno. Tone, ki je poznal svo-

jega očeta kot zelo trmastega moža, in ki mu še ni nikoli ugovarjal, vedoč, da ga razjari, se mu ni upal dalje zoperstavljati. Odločila sta se, da gresta takoj drugi dan snubit in sicer oba; tako je želel oče, češ, da se hoče na licu mesta prepričati, je li lepa Lenica res kratkovidna ali ne.

Mlačén zimski dan je bil drugega dne, ko sta se odpravila Tone in njegov oče od doma. Pot je bila dvojna, okoli po veliki cesti ali pa naravnost po stezi. „Kje naj greva?“ vprašal je sin očeta. „Po krajši poti“, mu nakratko odgovori starec, zatopljen v skrbi in misli glede na ženitev svojega sina.

Razume se, da sta imela naša popotnika gledalcev v izobilju, dasiravno bi bilo obema ljubše, če bi ju nikdo ne zapazil. Pa moralo je tako biti; ravno ob potoku, čez katerega sta prišla po ozki brvi, je bilo nekaj radovednih žensk, ki so prale „žehto“. Nobeden izmed njiju se niti ozrl ni na ta zijala, ki so še par minut stala in gledala za njima.

„Kam neki gresta stari Škrjanec in Tone? Mora že biti nekaj prav posebnega“, je pričela Mutarjeva Nana. „E, naj bo, kar hoče, saj veš, pust je zdaj, in ženini letajo okrog, ali ta Tone bo že težko katero dobil, ker je stari tako siten“, posegla jej je vmes Sitarjeva Špela, klepetulja, znana v petih farah vsled gostobesedovanja in opravljanja.

„Kdo ve, morda lažje kot kateri drugi“, je popravljala Nana, kateri ta jezična opazka ni bila po godu.

„Jaz pač vem, kak da je stari; služila sem pri njem za majro. Še danes ga ne morem, tako

Mladoturško gibanje je pa pospešil posebno sestanek ruskega carja in angleškega kralja v Revalu, kjer je predložila Anglija reformne predloge za Macedonijo in jih je Rusija potrdila. To je delalo mladoturkom sive lase, ker je vendar temeljna točka mladoturškega programa edinstvo in nedotakljivost turškega cesarstva. Z ustavo pa so izpodbili Angliji vsaj začasno vsako postopanje v svrhu reform v Macedoniji.

Dočim so druge evropske države nove turške ustave vesele, je Anglija nevoljna, ker to pot ni mogla ničesar primešetariti.

Kakšen bo vpliv nove turške ustave na prebivalce Bosne in Hercegovine, ugibajo sicer listi, pa nobeden ne more kaj gotovega povedati. Gotovo je, da se bo ponos bosniških Turkov utrdil, in da bodo glasovi po ustavi v Bosni čimdalje bolj glasni. V doglednem času bo morala podeliti tudi Avstrija Bosni ustavo, da si domačini nekoliko olajšajo avstro-ogrski jarem, ki je lahek za naseljene žide in Nemce, težak pa za domačine, zlasti za katoličane, ki pri naši vladi niso našli prave opore.

Koroške novice.

Imenovan je č. g. dr. Alojz Cigoj O. S. B., profesor bogoslovja v Celovcu, za dekana v samostanu v Št. Pavlu. Veleučeni g. profesor in naš rojak je služboval v Celovcu 40 let, dve leti kot spovednik pri Uršulinkah in 38 let kot profesor eksegeze. Njegovih gojencev v bogoslovnici živi še okoli 350. Na mnoga leta!

Cesarjeva jubilejna umetniška razstava v Celovcu. Umetniško društvo za Koroško priredi veliko jubilejno umetniško razstavo v Celovcu od 1. avgusta do 15. septembra, pri kateri priliki bo razdelilo dve zlati in tri srebrne državne kolajne.

Na naslov narodnjakov okoli „Korošca“. Na razne neresničnosti, ki so nakopičene v zadnji številki Vašega glasila v raznih člankih, hočem odgovoriti pozneje, ko se bo nabralo še več snovi, danes Vam samo kličem glase „memento!“ Stojte, poglejte na posledice Vašega dela in spametujte se, ako načete postati grobokopi slovenskega naroda na Koroškem. Gospoda, ne besede, ne fraze, ampak delo, to Vam kliče v sredi ljutega narodnega boja stoječi

slovenski koroški lajiški narodnjak.

„Nemški“ župani celovške okolice hočejo ustanoviti v spomin letošnjega cesarskega jubileja hiralnico. Občinam pošiljajo — tudi narodnim slovenskim — nemške prošnje, da bi zagotovile primerne prispevke. Razni gg. Tschinkoutzi, Lutschouniggi, Oremusi, Wieserji itd., zapomnite si eno: Od c. kr. uradov zahtevamo ravnopravnost našega jezika in si je ne pustimo kratiti, še manj pa od županov po pretežni večini slovenskih občin. Ako nimate za nas slovenskega dopisovanja, tedaj gotovo tudi ne sprejmete slovenskega denarja. Se razumemo?

Prosvetni odsek „Koroške učiteljske zveze“ (organizacija volilnih priganjačev nemške „ljudske“ stranke) je imel pred nekaj časom eno svojih posvetovanj glede organizacije ljudske

prosvete. In čudom se čudimo, tam predlaga in želi neki podjunski učitelj tudi predavanja v slovenskem jeziku. Človek bi tega skoraj ne verjel, ako bi to ne stalo — v „Kärntner Schulblatt“-u, ki se ponaša s centimentirano verodostojnostjo. S kakim čustvom je kaj bral to željo svojega tovariša oni g. nadučitelj v zavedni slovenski občini, ki je trdil, da se na Koroškem govori slovenski samo v — župniščih. Da dela onemu nadučitelju nemščina precej preglavice, bodi samo mimogrede omenjeno. Da se vrnemo k stvari, bodi še povedano, da je g. Schumy bil takoj pripravljen, priskrbeti predavatelje, ki govorijo slovenski. G. Schumy, na tiste vaše predavatelje smo res radovedni. Mala je peščica tistih učiteljev, ki so popolnoma zmožni slovenskega pismenega jezika, a od teh se vam nobeden ne vsede na limanice, ker so zavedni slovenski in ne nemčurski, slovensko govoreči učitelji. Morda pa bodo predavali vsak v svojem narečju s pomočjo svinjeredske terminologije. To bo izvrstna zabava. Gledali bomo gospodom okoli „Prosvetnega odseka“ na prste.

5000 kron je razdelil deželni šolski svet med „zaslužne učitelje na utrakvističnih šolah“, kakor poroča uradni šolski list. Da je to svoto razdelil ravno med „zaslužne“ učitelje na utrakvističnih šolah, se ne čudimo. Razumemo vsaj, zakaj se nekateri nemškonacionalni učitelji med Slovenci tako strašno silijo v ospredje. Poturica je hujši od Turka! Slava tistim značajnim učiteljem, ki s posmehom odklanjajo denar, ki jih naj udinja deželnemu šolskemu svetu!

Lutrovska „Bauernzeitung“ zahteva, da naj deželna zveza prostovoljnih požarnih bramb natančno poizveduje, predno da kako podporo, če ne nosijo člani kake požarne brambe pri cerkvenih obhodih zastav, svetilk, križa ali kaj enakega pred ali med molilci. Neverjetno, kako daleč sega sovraštvo tega lista do katoliške vere! Slovenci, kako še morete tako cunjati en dan trpeti v svoji hiši? „Fajerberkarji“ so po nekaterih krajih strastni privrženci „Bauernzeitunge“; menda jim je deviza „Gott zur Ehr“, dem nächsten zur Wehr“ (Bogu v čast, bližnjemu v pomoč) samo še za špas. Kdor Boga časti, tega „Bauernzeitung“ napada. Gotovo v imenu svobode!

Iz Korotana. (Cvetke iz celovške gimnazije.) Skoraj ne mine teden, da ne bi se hudovalo slovensko ljudstvo nad današnjim šolskim sistemom. Vkljub postavno zajamčeni enakopravnosti, je to ljudstvo še preponižno, da bi zahtevalo pravice, ki mu jih teptajo in zadržujejo. To se je čulo vedno le o ljudskih šolah, ne da bi se pogledalo tudi malo na naše srednje šole, kjer uganjajo nekateri vsenemški vojskovodje svojo strankarsko politiko proti dijaštvu, katero je drugega prepričanja ter ne časti kot izvor vsega dobrega in milega vsemogočnega Vodana. To so čutili na celovški gimnaziji dijaki od strani nekega nemškega profesorja, ki v šoli rad politiko uganja. Da temu gospodu posebno slovenski dijaki in tudi oni nemški, ki niso prisegli na brezversko vsenemško zastavo, niso bili ravno pri srcu, so čutili dijaki po vseh razredih, kjer je poučeval zgodovino, in to posebno letos, ko je pričel na vsej črti očitno

šulferajnsko agitacijo, pri kateri so ga obenem podpirali njegovi ljubljenci raznih razredov. V tej luči so se tudi vršili izpiti iz zgodovine in zemljepisja. Tako se je pripetilo, da neki dijak, ki je temu gospodu bolj po črez ležal v želodcu, ni vedel, kje se je sklenil leta 1895. mir med Kitajsko in Japonsko, in to je bil povod, da ga je gospod profesor nahlulil, češ, kaj takega se mora vedeti. A čudno, ko ni mogel nekdo drugi odgovoriti na vprašanje, kdo je vodil vojske leta 1848.—1859. v Italiji, ko so se borili tam Avstrijci, pa to ni prav nič pomenilo. In kaj naj rečemo k temu, če je nekdo drugi rekel pri izpitu, da obsegajo leta 1878. od Avstrije na Balkanu zasedene dežele Bosno in Srbijo in v drugič Bosno in Novibazar, ali če kdo išče Bukovino na Balkanskem polotoku, in vse to v osmem razredu, profesor pa k temu nič ne reče, ker so učenci njegovi sodelavci za šulferajn? Ali to niso škandali? To je le mogoče na moderni celovški gimnaziji. Tudi drugi profesorji so hudi nasprotniki nenemškemu življu, toda oni se vejo v šoli napram dijakom vesti postavno in dostojno. Sploh bi bilo želeli, da bi se držali profesorji v šoli tega, za kar so poklicani, ter opustili svoje vsenemške agitacije vsaj v zavodu, ki naj bi se imenoval svetišče vede, in da bi ne bil ta pravi agitacijski lokal. Toliko za zdaj, dokler že ta lepa stvar ne postane še lepša. ut.

Slov. akad. fer. društvo „Gorotan“ je priredilo dne 23. t. m. na Trati (pri Cingelcu) pri Borovljah svoj V. letni občni zbor, ki se je obnesel v občno zadovoljnost vseh. Tajnik tovariš Wieser je poročal o delovanju društva v preteklih počitnicah, ki ima zaznamovati ustanovitev 4 ljudskih, 3 mladinskih knjižnic, in prireditve enega izobraževalnega shoda. Posamezni člani so delovali vsak v svojem delokrogu. Udeležba je bila prav povoljna. Razen dijaštva ni prisostvoval nihče. Pristopili so k društvu tudi trije novi člani. Za predsednika se je izvolil dosedanji tajnik tovariš Wieser.

Celovec. Novo sv. mašo bo pel tukaj v elizabetinski cerkvi č. g. Leop. Hanck iz Zakamna; v nedeljo navrh bo pel slovesno sv. mašo v Zakamnu, kjer bo delil tudi novomašniški blagoslov.

Celovec. (Samomor.) Ustrelil se je na Križni gori pri Celovcu 24. t. m. proti šesti uri popoldne bivši gostilničar Jurij Walcher z revolverjem v desno sence. Mestni zdravnik dr. Teuber, ki je bil takoj na mestu, je dognal le smrt. Pri mrtvecu so našli uro z verižico in 6 K 70 vin. denarja. Vzrok samomora ni znan.

Pogorela je dne 29. t. m. ob 11. uri ponoči restavracija „Majernik“ ob Vrbskem jezeru. Goreti je začelo pri dimniku. Škoda je velika. Neka gospa je jedva ušla ognju iz postelje ter ji je vse zgorelo. Tudi drugim letoviščarjem, ki so bili tu nastanjeni, je ogenj napravil veliko škode.

Žihpolje. (Sedaj jih poznamo.) „Štajerc“ se je obregnil na našega g. župnika, ker na lepo nedeljo ni bilo obhoda. Kdo pa je vzrok, če ne tisti, ki tičijo za „Štajercem“? G. župnik so se natančno držali tozadevnega cerkvenega predpisa za našo škofijo. Sedem dni prej so prosili gostilničarja, da naj ne napravi plesa na to nedeljo, ker bi sicer ne smeli imeti obhoda. Mož pa, ki

mi mrzi; delaj, delaj, mi je kričal venomer, shrambe je pa zaklenil vse pred menoj — majro, — pomislita, dopovedovala je in tolmačila svojima tovarišicama Šmucova Mina. Nana je ni poslušala, sprala je hitro in odšla. Špela pa je vstala in odprla usta na stežaj in začudeno poslušala pripovedovanje napol zbesnele Mine. Še dalje časa ste se pogovarjali Špela in Mina; vsaka izmed njiju je imela danes posebno veliko povedati. Večkrat ste si že podali roki v slovo, pa bilo je treba povedati še to in ono. Vkljub hudemu mrazu, ki je začel prihajati, še niste prenehali. Videli tudi niste, kako se je voda okrog njunih nog spreminjala v led, kako so se njune slamnate copate spoprijele z ledom. Ali joj! Ko ste hoteli naprej, niste mogli prestopiti, ker so copate res primrznile; pustiti ste morale copate in v golih nogavicah capljati proti domu.

Škrjanec in njegov sin pa sta medtem stopala molče dalje, vsak se je vdal svojim mislim. Tone ne posebno prijetnim, zakaj bilo mu je, kakor bi ga vlekel oče za lase naprej.

Prosenova hiša je stala na manjšem hribčku, tik pod hribčkom pa vas, Dobravas po imenu. Srečni in popolnoma zadovoljni bi bili Prosenovi, ko bi njih veselja le ne kalila domača hči Lenica; sirota je bila v resnici zelo kratkovidna. Imela je celih dvaindvajset let, ali ženina ni bilo blizu, kar bi bilo vsem prav, njej sami, starišem, posebno pa njenemu edinemu bratu Mirku.

Ko sta bila stari Škrjanec in njegov sin še dobre četrte ure od hriba, ju je zapazil Mirko. Takoj ju je spoznal; pa tudi dvomil ni prav nič, ko je videl, da sta jo zavila navkreber, da prideta snubit.

„Potrudimo se“, je rekel sam pri sebi in se veselo nasmehnil.

Bil je bistra glava ta Mirko! Takoj je zletel k Lenici, ji naznanil to veselo novico in jo opozoril, da vpriči snubca ne napravi kaj napačnega.

V svoji bistroumnosti ji je hitel pripovedovati: „Lenica, bodi pametna, poslušaj me, in pripomogel ti bom do ženina; glej, snubca že prideta. Ko bo kazalec na stolpu kazal ob štirih, te bom vprašal, koliko da je, in ti mi odgovori „ob štirih!“ Nadalje. Danes bo prignal hlapec Marka novega konja, ki so ga oče kupili včeraj na sejmu; jaz te bom vprašal, katero nogo ima konj spodaj belo, tedaj mi odgovoriš: „zadnjo levo nogo“. Dobro si zapomni, saj veš, zdaj te čaka sreča ali nesreča!“

„Izvrstno, Mirko, ubogala te bom“, odvrne Lenica vsa vesela.

„Še nekaj. Šel bom v prvo nadstropje in ti pokazal materno ruto z drobnimi rožicami. Zaklical bom: Lenica, čegava je ta ruta? Odgovori mi: materna, z drobnimi rožicami! Razumeš? Da mi ničesar ne skvariš!“ Ker sta bila gosta že tukaj, nista mogla več govoriti.

Z nenavadnim veseljem so sprejeli Prosenovi Škrjanca in Toneta. Takoj je bila miza pogrnjena in obložena z najboljšimi krapji, klobasami, in izvrsten jabolčnik se je smejal snubcema nasproti. Po tej gostiji je hotel pokazati Prosen kaj vse ima po hlevih; hotel je pokazati, da ima nekaj pod palcem. Ravno ko so prišli iz hiše, prižene hlapec Marka konja. Vseh oči se obrnejo nanj, in tedaj zakliče Mirko iz nadstropja: „Lenica, katero nogo ima konj belo?“ — „Zadnjo levo

nogo“, odvrne Lenica, ki je družbo spremljala. Tu pogleda stari Škrjanec sina-prav pomenljivo in ga rahlo sune, češ, pa vendar le vidi?! Takoj nato, ko so šli gledat k svinjam, vpraša Mirko zopet: „Lenica, koliko je ura na zvoniku?“ Lenica se ozre proti vasi in zakliče: „Ob štirih je!“ In zopet sune stari Škrjanec sina v rebra, pa že precej močneje kakor poprej. Ko pa so se domači in gostje vračali v hišo, je pomolil Mirko Lenici pri oknu ruto ter jo vprašal: „Čegava pa je ta ruta?“

„Z drobnimi rožicami, materna“, odvrne Lenica. Ta hip pa dobi Tone od svojega očeta s pestjo tako močen sunek v rebra, da mu je skoraj postalo slabo.

Vsi skupaj se podajo v hišo. Lenica je ostala zunaj. Ko so se gostje še gostili, sta se Mirko in nevesta pogovarjala zunaj tiho, pa prav veselo. Nato sta se tudi podala v hišo. Nesreča pa je hotela, da je bil na mizi ravno velik, lepo pobarvan vrč, napolnjen z moštom. Kratkovidna Lenica pa je videla domačega muca namesto vrča in je jezno zakričala: „Ta peklenski muc sedi že spet na mizi!“ In pri ti priči je pometla vrč raz mizo na tla. Tresk! je zahreščalo, in na tleh je ležala ubita najlepša posoda, ki jo je imela Prosenova hiša. Vsi gostje so se spogledali in prebledeli; ves divji je zavpil nad Lenico Mirko: „Ali naj bo zdaj ves moj trud zaman?!“

Če je tudi sedaj stari dregnil svojega sina v rebra, nihče ni videl; le to je znano, da sta kmalu nato zapustila snubca Prosenovo hišo, ne da bi povedala, po kaj sta prišla v vas. Od tedaj pa Prosenovi niso več mislili na Lenično ženitev, Lenica pa je ostala to, kar je bila prej, — kratkovidna nevesta.

ima gostilno tik cerkve in se imenuje cerkveni gostilničar, tega ni hotel razumeti. Če pa „Štajercu“, temu hinavcu, ni prav, da se je po zborovanju podružnice sv. Cirila in Metoda v Vrštivasi plesalo, in zabavlja vsled tega čez g. župnika, odgovorimo: 1. Tisto nedeljo ni bil za ples prepovedan čas; 2. plesa vendar niso naredili g. župnik, saj še veselice niso aranžirali; 3. ples ni bil na sporedu veselice, ampak ga je naredil po zborovanju gostilničar na svojo pest. Da pa ne bi vzeli otrokom veselja, so napravili g. župnik obhod na praznik sv. Petra in Pavla. Zakaj pa niso prišli tedaj k obhodu tisti, ki so na lepo nedeljo razgrajali, če jim je res bilo kaj na tem? „Štajercu“, povej vendar! Še branili so, zlasti naš slavnj napredni župan Lutschounigg (pravzaprav Lučovnik), ki si je v svoji pobožnosti že davno zaželel tudi pri nas francoskih razmer. Vemo, da mu je gostilničar le zato tako pri srcu, ker ima v gostilni nabiralnik za lntrovski „šulferajn“. Spoznali smo vsaj „Štajerca“, grabežljivega volka v ovčji obleki. *Več Žihpoljčanov.*

Borovlje. (Trgovec Strniša), ki prodaja blago pod imenom svoje gospe, je menda mislil, da je doma na Štajerskem, ko se je zadnjič tako nevoljno spraval na delavca g. Klavoro in ga žalil z grdimi besedami. Ta pa je seveda mož, ki si zna pomagati, in g. Strniša je letel iz sodnije domov po denar, da ga je plačal. Prav tako, delavci tudi niso za to tukaj, da si vsak prosto v nje roke obriše.

Glinje. (Iz naše občine.) Župan gosp. Andrej Vidman je naznanil pri občinski seji dne 24. t. m. svoj odstop, na kar pa je bil zopet izvoljen v odbor z vsemi glasovi slovenske večine. Tudi odbornik g. Jožef Hus je odstopil, kar se je vzelo brez kake opazke na znanje in pride na njegovo mesto g. Jožef Tavčar p. d. Pintarič v Resnici.

Šmarjeta v Rožu. (Licenciranje bikov.) Že večkrat smo prejeli iz raznih občin pritožbe glede licenciranja bikov. Postopanje tozadevnih komisij vzbuja splošno nevoljo. Za sedaj pribijemo samo tole dejstvo: Pri nas se je pri zadnjem licenciranju izrekla vsa komisija o biku, kojega posestnik je zaveden Slovenec, prav pohvalno, celo Košičev Pepček. Hoteli so mu že usmoditi znamenje, ko pristopi nemški nacionalc Plaznik. Po kratkem razgovoru s tem gospodom pa potrdi komisija drugega bika, ki ga je prej že zavrgla, in ki je zdaj za plemenjenje res nesposoben. Kako se pa naj potemtakem pri nas povzdigne živinoreja? Deželne zakone, da se smejo krave spuščati le k licenciranim bikom, moramo izpolnjevati, da pa bi se licencirali res sposobni biki, se gospodje ne pobrigajo. Če kdo misli, da se bo s tem nemškutarija pri nas bolj ugnezdila, se moti. To vzbuja med značajnimi kmeti le srd in jim odpira oči. Poznamo ljubezen deželne vlade in „Kmetijske družbe“ ter smo je že — siti.

Podljubelj. (Kdo je prejel klofuto?) Borovski dopisnik „Judenvileja“, dajmo mu ime „Brenroter“, se je zopet enkrat pošteno vsedel svojim lažnjivim reporterjem na lim. Nafarjali so ga namreč, da je podljubeljski „Kohlschwarzer“ agitiral za pitje piva (Biersaufen), najbrž iz krščanske ljubezni do bližnjega za ubogega pivovarnarja v Podgori. Ljubi brenroterček, naša organizacija nima namena, da bi se na shodih pogovarjali, kaj naj kdo pije in koliko, ker imamo resnejše stvari kot je pitje piva, kojega podražjenje imajo edinole sociji na vesti. Kar so si sociji v „župo“ nadrobili, naj le sami snejo. Sploh pa mi nimamo nikakega vzroka, da bi agitirali za g. Oblasserja, ker dozda še nobeden izmed nas ni hodil njegovega piva zastoj pit, in tudi organizacija ni prosila, da bi se ji za kako veselico moralo „šenkati“ do 130 K piva, kakor je to navada pri rdečih poštenjakih. Smo si na jasnem?

Pokrče. (Nova brizgalnica.) Naša požarna bramba, ki šteje 60 udov, je zadnja leta životarila, kakor letošnji ječmeni in ovisi v suši. Grlo stare brizgalnice kakor tudi grla prtenih cevi niso bila nikdar namočena. K sreči je sv. Florijan, katerega so postavili na stolpič požarne lope v moderni opravi kot pravi gasilec s čelado, obleko in cevjo v roki (kdo bo sedaj polival ogenj še z malo golido!) branil ognju, priti čez mejo naše občine. Letos pa smo se zdramili in smo kupili novo brizgalnico pri Jerjiču v Celovcu za 1600 K. Zadnje nedelje smo jo ob obilni udeležbi in gromenju topičev slovesno blagoslovili. Pri gasilni vaji je pokazala izvrstno moč in ročnost, da so vsi ž njo zadovoljni.

Pokrče. (Suša) nam je naredila občutno škodo na ovsu, ječmenu, otavi, strnišnici, novi detelji, fižolu, pesi, zelju, solati, pašnikih, studencih, cveticah, živini, bučelah, sadju, in pomoč bo prišla od — —. Da bi le uradne komisije ne bile na tako preklicano slabem glasu!

Pokrče. (Štrajk pivu!) glasi se tudi pri nas! Zastopnik socialne demokracije v naši fari deli znane listke: Ne pijte piva! Da bi le kdo nosil listke z napisi: Ne pijte nič! Pijte vodo! Potem bi morali vsi gostilničarji, katerih je v deželi 1078, na polje in v šumo. Ker pa pridejo na vsako gostilno povprek 4 domače osebe in sam Bog ve, koliko gostov — kakšna armada bi bila to v pomoč kmetijstvu! In če bi res denar, katerega dajemo za 258.600 hektolitrov na leto na Koroškem, vtaknili v kmetijstvo: „Primojdunaj! Kaj stane Dunaj!“

Št. Tomaž. (Ogenj.) V sredo po noči, ob 11. uri, je pogorela hiša (samo stanovanje) pri Grmiču v Domači vasi. Hvala Bogu, da vetra ni bilo. Požarna bramba je bila precej na mestu in je ogenj omejila, da se ni razširil na sosedne hiše. Uzrok je dosedaj neznan.

Medgorje. (Nove volitve.) „Mir“ je v svoji 18. in 19. številki poročal o občinskih volitvah z dne 27. aprila t. l. in napovedal rekurs naše stranke! Županstvo ga sicer ni sprejelo, toda sprejele so ga višje oblasti in ga rešile. Volitve je razveljavljena in to samo v I. razredu, ki šteje 45 volivcev. Od teh je samo 32 častnih občanov (13 starih in 19 novih), dva neposestnika in 11 posestnikov. Od izida volitve je odvisna naše občine — bodoča osoda! — V sredo, dne 22. t. m., ob 11. uri predpoldnem so se v Spodnjih Medgorjah v Martinovi kajži (kjer stanuje užitkarica Marija Maček) vnele v dimniku — saje. Cela streha se je že kadila, toda pogumnemu kmetu Muclu (ki ni pri „fajerberu“) se je posrečilo, ogenj z vodo pogasiti. Škode druge ni bilo, samo užitkarica je pritekla vsa prestrašena od žetve s polja domov.

Medgorje. (Razno.) Posestnik p. d. Kurat v Zg. Medgorjah je naznanil orožnikom v Grabštanju, da mu je bilo v zaprti hiši za belega dne 13. t. m. ukradenih 160 K. Dva dni navrh so prijeli mežnarjevega sina Mihaela Sibic ml. in ga peljali v Celovec k deželni sodnji v preiskovalni zapor. Kuratu je bil zdaj denar že tretjič ukraden in lanskega leta ravnotako p. d. Mihurcu v Zgor. Medgorjah. Obtoženec trdi, da je denar vzel, drugi pa pravijo, da ga je ukradel. — Dne 14. t. m., ob 4. uri popoldan, je toča pobila zlasti v Podgradu turko, fižol in ostalo žito. Škoda je precej velika.

Velikovec. G. deželni šolski nadzornik Palla se boji za popolnoma slovenski velikovski okraj slovenskega šolskega nadzornika. Iz zanesljivega vira smo zvedeli, da so predlagani trije izvrstni slovenski učitelji za nadzornika; a Palla je dva pregovoril, da protestirata zoper predlaganje. Hočejo nam namreč vsiliti nadučitelja Socherja, ki je strasten nasprotnik Slovencev. Protestujemo zoper tako ravnaje deželnega šolskega nadzornika, saj ni nadzornik samo za Nemce in nemškutarje, ampak tudi za Slovence.

Št. Lipš. (Zavoljo raztrgane frankfurtarske cunje) so se morali 14. t. m. štirje naši fantje iti zagovarjat pred sodnijo v Dobrovlav. S prijami jih je bilo 13, nesrečno število — za Nemce. 21. t. m. so morali drugič k sodnji, ker je neki — otrok rekel, da je slišal, da je neki drug otrok nekaj govoril, kakor: „Fest so pa le naši fantje, ki so vam fano dol strgali“. Toda na pričo poklicani otrok ni o tem nič vedel, in sodnik je moral naše „za enkrat“ (seveda, ker ni dokazov) oprostiti.

Strojna. (Smrtna kosa.) Umrli je posestnik-kmetovalec Ivan Mak p. d. Lutek na vročici, povzročeni po prenapornem delu na jako bregoviti zemlji. Vzoren gospodar, oče in mož, je moral zapustiti v svoji najlepši moški dobi (33 let) svojo ženo, štiri nedorastle otroke in jedva v jeseni po smrti svojega očeta prevzeto gospodarstvo. Hud udarec za mater, ki izgubi v osmih mesecih svojega moža in sina. Zavednemu sinu svojega naroda naj bode domača zemljica lahka. N. v m. p!

Strojna. (Šola.) Lansko leto začeto popraviljanje za šolo določene mežnarije bo v kratkem dovršeno. Prijazna hišica v senci in zavetju treh mogočnih lip bo strojinski šolski občini ravno tako v čast, kakor njen odločni in pogumni boj za slovensko šolo, ki še ni končan. Dozda je namreč šola po zaslugi raznih c. k. uradov še zmiraj — brez učnega jezika in knjig. Bržkone edina svoje vrste na svetu.

Dobrovlav. (Voditelj) našega izobraževalnega društva odhaja sedaj. V častno dolžnost si štejemo, da poročamo o tem s par vrsticami čitateljem „Mira“. 12. julija je naše društvo zbralo svoje člane, da se poslovi od č. g. Dolinarja, ki je od ustanovitve društva izborna deloval v njega prospah. Pri zborovanju, ki se je vršilo na prostem pri Mežnarju v Kokiju ob kar najobilnejši udeležbi, sta sodelovala naš tamburaški in mešani zbor. „Zvezin“ govornik, urednik gosp. Smodej, je z njemu lastno navdušujočo besedo razkrival po-

slušalcem našo narodno hlapčevanje, ker tujca bolj cenimo kakor domačina, ter je dodobra osvetlil kričee šolske razmere. Govoru je sledilo burno odobravanje. Po kratkem presledku povzame besedo č. g. Dolinar, ki razpravlja o razmerju duhovnika do ljudstva. Marsikatera solza ginjenja se je zasvetila v obeh temu ali onemu, ko je ljubeznivi gospod omenil svoj odhod. Z besedami društvenega predsednika se pač gotovo vsi strinjamo, da namreč nimamo besedi, s katerimi bi se mogli g. provizorju zadostno zahvaliti za njegovo požrtvovalno delovanje. V zadnjem času kaže namreč Dobrovlav velik preobrat v narodnem oziru; nasprotniki ne morejo več prav uspešno napredovati. Naše društvo pa je pod vodstvom č. g. Dolinarja dobro napredovalo. Omeniti je treba le gledaliških predstav, pri katerih so se naši mladeniči prav dobro postavili. V našem društvu se zbira nadebudna slovenska mladina, ki nam je porok boljših časov za našo občino. (Napredni „Korošec“ pa meni, da so vsa naša izobraževalna društva za figo, ker ne poguzajo nemškutarije kar čez noč kakor „Korošec“, ki je v pol leta „predramil vse koroške Slovence, pognal vse nemškonacionalne uradnike iz dežele in nam pridobil zopet vse nemškutarske občine nazaj.“ Op. ured.) Ker pa mora imeti društvo ob svoji strani vedno pravega vodjo, pozdravljamo novega g. kaplana Mörtila najprisrčneje! Gospoda provizorja Dolinarja pa bo ohranilo naše društvo za vedno v hvaležnem spominu!

Št. Peter na Vašinjah. (Zborovanje.) Naše izobraževalno društvo je imelo v nedeljo, 26. t. m., mesečni shod pri Fišerju v Šmartnu. Kakor vsi dosedanji tako je bil tudi ta shod prav dobro obiskan. Št. rupertski župnik, č. g. Treiber, nam je popisal v izbranih besedah zgodovino bližnjih samostanov in velikovškega kapitelja. Potem je govoril g. Dobrovc o tem, kar je doživel kot Daniel v levnjaku na okrajni učiteljski konferenci v Velikovcu dan poprej. Pojasnjeval je govornik, kako so pametnejši učitelji, kakor g. Kogelnik iz Galicije, ki je bil glavni poročevalec pri konferenci, prišli do prepričanja, da se more le šola, kakršno tudi mi zahtevamo, pri ljudstvu priljubiti. Seveda je našel s svojimi predlogi pri večini svojih tovarišev gluha ušesa. Po govorih so naši igralci napravili z igro „Kralj Herod“ med zborovalci veliko smeja. Neki mlečnozobi poba je hotel sicer igro motiti, pa je s tem najbolj dokazal, da je zanj izobraževalno društvo bolj potrebno kot za vse druge.

Prevalje. (Perotninarska zadruga?) Na zadnjem shodu tukajšnjega delavskega društva je razložil v perotninarstvu naobraženi g. Franc Petek pravila o novoustanovljeni osrednji perotninarski zadrugi v Ljubljani in je sprožil misel, da bi ustanovili za Prevalje in okolico podružnico te zadruge. Perotninarstvo se je dosedaj pri nas vse premalo upoštevalo in naravnost zanemarjalo. Če se uresniči namen g. Petka in se osnove perotninarske zadruge na zdravi podlagi, bomo ta pojav pozdravili le z največjim veseljem.

Ojstrica pri Spodnjem Dravbergu. (Deželni nadzornik g. Palla) je zopet enkrat pokazal, kako malo se ozira na prošnje Slovencev. Prosili smo namreč, da nam pošlje učitelja, ki je zmožen poučevati v slovenskem jeziku in ki bo poučeval, kakor zahtevamo mi in naše šolske razmere. Dobili pa smo učitelja v osebi g. Emil Podlipnika. Toda omenjenemu noče misel v glavo, da ima pred seboj slovenske otroke, ki se morajo temu primerno tudi poučevati v slovenščini. Naš učitelj pridno poučuje nemški. To pa ne samo v višjem oddelku, ampak že otroke prvega oddelka muči z nemškimi izrazi. S tem pa mi nismo zadovoljni, ampak zahtevamo, da se naši otroci tudi poučujejo slovensko, kajti naša šola je slovenska in jo obiskujejo slovenski otroci, pa ne nemški. To si naj g. Palla in naš učitelj enkrat zapomnita! *Ojstriški Slovenci.*

Dopis.

Velikovec. (Nemškutarskim in nemškonacionalnim učiteljem in učiteljicam v album.) Podpisani v naprej izjavlja, da bi ne pisal sledečega, ako bi ga učitelji na zadnji konferenci ne bili k temu naravnost izzvali in moralčno iz konference ven vrgli. Da pride to v javnost, se naj zahvalijo svojemu olikanemu (!) obnašanju! Lansko leto sem se tudi udeležil konference, ker sem v to po postavi upravičen, toda ohranil sem konferenčne razprave kot tajnost, ker se me ni napadalo. Toda letos je stvar drugačna. Koroški Slovenec naj le izve, kako mislijo nemškonacionalni učitelji o njem.

Že ko dojdeta č. g. Martin Bauman, definitivno nastavljen katehet, ki se kot tak mora udeležiti okrajne učiteljske konference, in podpisani, ki ima po postavi kot veroučitelj pravico

do tega, so ju navzoči učitelji in učiteljice naravnost prezirali. Predno se začne konferenca, pride okrajni šolski nadzornik k obema, ju pozdravi in pravi nasproti meni: „Gospod kanonik, vi niste dolžni prisostvovati naši konferenci.“ Nato odgovorim: „Vem, ali hočem se prostovoljno udeležiti konference kot veroučitelj.“ Potem otvori okrajni šolski nadzornik, g. J. Juvan, konferenco in prebere imena vseh, ki so dolžni udeležiti se konference. Ker seveda imena Dobrovc ni imenoval, so začeli učitelji klicati to ime bolj po tihem. Radi tega je izjavil g. nadzornik: „Gospod kanonik Dobrovc se je izjavil, da hoče kot veroučitelj na mestnih ljudskih šolah prostovoljno prisostvovati konferenci.“ Po teh besedah nastane hrup in slišijo se medklici: „Damit er was in den „Mir“ zu schreiben hat“ (učitelj Maklin) (da more kaj v „Mir“ pisati), „hinaus“ (ven), „hinaus mit ihm“ (ven z njim), „hinaus soll er!“ (ven naj gre), „Abzug!“ (proč!), „der größte Lehrerfeind“ (največji sovražnik učiteljev); „Mirprotz“ („Mirov“ nadutež), „Spitzel“ (vohun). Vendar Dobrovc ni vstregel tem vročim željam nasprotnih učiteljev, ampak je mirno obsedel na svojem prostoru.

Dokler je gospod nadzornik govoril v čast presvitemu cesarju kot jubilarju in poročal o svojem nadzorovanju, je bil pokoj. Ko pa je pozval referenta, g. nadučitelja Kogelnika iz Galicije, da govori o vprašanju: „Kako mogoče ljudsko šolo približati ljudstvu?“ so se zopet slišali zaporedoma klici: „Dobrovc hinaus!“ (Dobrovc ven!) Toda Dobrovc je sedel, kakor bi ne bil slišal. Poročilo omenjenega g. nadučitelja je bilo razen malenkosti naravnost izvrstno, popolnoma v zmislu našega šolskega programa. Glavne točke so bile: Šola pri ljudstvu ni priljubljena, ker se ni prinesla zaželjenega sadu, ker se otroci ne naučijo tega, česar bi se morali, posebno so v gospodarskih rečeh popolnoma nevedni, v šoli je vse premalo praktičnega pouka, starši se prestrogo kaznujejo radi šolskih zamud, če porabijo otroke za domače delo, zlasti se preveč zanemarija materni jezik (slovenski jezik).

Takih besed od nemškega nacionalca, posebno učitelja, do danes še nismo slišali. Gosp. Kogelnik ni našega mišljenja, zato moramo sklepati, da ga je do teh pametnih misli privedla njegova razsodnost in večletna izkušnja. Vsa čast mu! Nato je priporočal tudi temu primerne predloge, kako se naj šola preustroji, da se bo priljubila ljudstvu. Posebno je poudarjal, da bodi šola praktična, pri pouku se naj ozira zlasti na gospodarstvo, in zato naj se loči šola na kmetih od šole v mestih; otrokom se ne sme vcepljati v srce poželenje po boljšem kruhu, ako več znajo, temveč gojiti se mora med njimi ljubezen do domače grude, ne pa jim vzbujati mržnje do kmetskega dela. Ljudska šola se nikakor ne sme smatrati kot pripravnico za druge stanove, kakor vojaščino itd. Starši, ki rabijo otroke za delo, naj se ne kaznujejo prestrogo, posebno pa se mora mnogo več ozirati na materinščino. Pаметen človek bi mislil, da bodo učitelji pametnemu predlogu, ki jih je stavil stanovski tovariš, navdušeno ploskali in jih soglasno sprejeli. Toda v tem slučaju je bilo drugače. Le nekateri predlogi so bili sprejeti in še tisti popolnoma spremenjeni. Padla sta pred vsem predloga o ločitvi šole na kmetih od one v mestu, in da se več ozira na materinščino. Soglasno pa se je sprejel predlog o zvišanju učiteljskih plač. Kakor je bilo poročilo naravnost izvrstno, vendar pa se ni mogoče z našega stališča z g. poročevalcem v vseh točkah strinjati; posebno se mora ugovarjati njegovi trditvi, da bo učiteljski stan šele takrat politično zrel, kadar bo imel svojemu stanu in učenosti primerno plačo; zakaj to vendar vsako ve, da bi bili učitelji lahko tudi že sedaj popolnoma neodvisni v politiki, če bi le sami hoteli.

Iz omenjenega je razumljivo, zakaj je bilo gg. učiteljem neljubo, da sem se udeležil konference tudi podpisani, ki sem po glavnem govoru in debati prostovoljno odšel, kakor sem bil to sklenil že prejšnji dan! Povedal je to tudi g. Koberer iz Dobrlevasi, rekoč: „Ni umestno, da se danes govori o takih predlogih, ko so navzoči tudi drugi, ki niso našega mišljenja.“ Sploh je bil ta gospod junak dneva; ta je izustil tudi silno modro zahtevo: „Na materinščino se samo radi tega ne sme več ozirati, ker ravno isto zahtevajo tudi nasprotniki (Slovenci), in med učitelji tako dolgo ne bo boljše, dokler so med njimi še taki, ki obiskujejo klerikalna zborovanja in hodijo v župnišča.“ Nadučitelj Koch iz Škocijana je poudarjal, da je le tisti učitelj kaj vreden, kateri otroke dobro nemški nauči. (G. Koch, ali poznate člen 1. šolske postave o namenu ljudske šole?) Poleg drugih seveda tudi ni smel molčati socialnodemokratski učitelj Sebastian, ki je priporočal v narodnostnem oziru

kozmpolitizem (ne brigati se za narodnost) in skupen boj zoper klerikalizem, češ, da tako dolgo, dokler se ne bo treščilo klerikalizma popolnoma ob tla, ne bo imela šola tal med ljudstvom. Konečno omenim šolskega vodjo v Lipici, ki je zagovarjal nasproti poročevalcu, ki je poudarjal, da mora šola donášati ljudstvu tudi materielni dobiček, mnenje, „da šola ni za to, da ima kmet od nje materielni dobiček, ampak da vzgojuje.“

Razume se, da slovensko čuteči gg. učitelji tudi niso bili tihi, zlasti pri točki o materinščini. Z naravnost občudovanja vredno navdušenostjo in odločnostjo so se zavzeli za materni jezik. Tako je eden odločno izrazil svoje ogorčenje nad tem, da se ravno materinščina (slovenščina) tako zanemarija, ker je vendar prava izobrazba mogoča edino le na podlagi maternega jezika, opozarjal je na tozadevni paragraf šolskega učnega reda, ki pravi, da morajo učitelji med otroki gojiti tudi ljubezen do svojega naroda, godi se pa ravno nasprotno. Drugi slovenski učitelj je predlagal, naj bi se materinščina gojila vsaj toliko, da bi otroci znali vsaj dve do deset vrstic v pravilni slovenščini govoriti in zapisati. In vendar je večina vse te pametne predloge pokopala. Slovensko koroško ljudstvo pa vprašamo: Ali nismo mi vedno zahtevali tega, kar je predlagal gosp. nadučitelj Kogelnik? Kar smo mi vedno in vedno in sicer še pred leti spoznali za dobro, to so spredvideli sedaj tudi že nekateri učitelji. Večina jih tega še noče pripoznati. Toda prišlo bo do preustrojitve ljudske šole v našem zmislu, sicer se bo ljudska šola še bolj odtujila ljudstvu. Led je prebit, ostanimo pri svojih zahtevah, in nasprotni učitelji se bodo morali udati.

Jožef Dobrovc, p. d. „Mirprotz“.

Poslano.

Na naslov dopisnika „Slov. Naroda“!

Dobro jutro, gosp. dopisnik! Moje ime je Grafenauer. Prosim, imate čas za kratek pomenek? Mislim, da ste napreden liberalen agent. Bi li ne hoteli, prosim ponižno, zavarovati tudi svoj političen talent? Dovolite, svetujem Vam zanesljivo „firma“: „Slovenski Narod“. Ta firma še zdravstvenega spričevala glede pameti ne tirja. Jako kulantna! Če imate —, prosim za nekaj jasnih trenotkov. Smem se poslužiti Vaše naklonjenosti? Kar začniva. Vsak politik se sicer mora baviti s časniki in časnikarji; a s časnikarskimi norci se bavi le tedaj, kadar čebele preganjajo trote. Ta posel čebele ravno sedaj končujejo, in troti se, kakor kaže dopis v 1. prilogi „Slov. Naroda“ št. 165, z dne 18. julija 1908, zatekajo v „Slov. Narod“. „Nevolja koroških Slovencev zoper poslanca Grafenauerja,“ je naslov Vaše duhovitosti. Hvala Vam za lepe nauke! A veste kaj jaz včas mislim? Ne zamerite, prosim. Mislim namreč, da so na svetu tudi egiptovski osli. Osli ne znajo čitati, Vi pa menda znate, zato se tudi osli ne morejo blamirati. Kdor pa zna prepotovati po „opravih“ velik del slovenske Koroške, se more nesmrtno blamirati, če čitati noče. Tistih eden ste Vi. Povejte mi vendar, kdaj da sem stavil v državnem zboru tisti „gorostasno neumni predlog,“ naj bo ministrom dovoljeno prisostvovati sejam državnega zbora in njegovim odsekom? Tak predlog v državnem zboru čaka mogoče na take narodnjake, s kakršnimi ste Vi prišli v dotiko na Koroškem, ali pa na „Lažnjivega Klucka“. Poznate ga, g. dopisnik? On je silen lažnjivec; a Vaš dopis ni samo to, ampak zraven še hudoben napad na „Slovenca“, na slovenski državnozborni klub in na mojo osebo! Kakor vsako leto, smo koroški Slovenci tudi letos imeli občni zbor našega kat.-pol. in gosp. društva. Zakaj niso prišli narodnjaki Vaše vrste na ta shod? Zakaj ni prišel v Vašem dopisu omenjeni duhovnik, „aranžiran klerikalec“? Tam je bil čas in prostor za vse te Vaše inspirante, da bi bili mogli meni pokazati blišč svoje zvezde in napačnost mojega postopanja v državnem zboru. Veste, kdo je tisti, ki iz grmičja strelja na poštene popotnike, gospod dopisnik? Da se je g. Hribar krepko zavzel za koroške Slovence, nihče ni tajil, a da se vsled tega „brezobrazni atentati na slovensko ravnopravnost pri sodiščih“ do danes še niso reparirali, mi boste morali tudi pritrditi, g. dopisnik, in prepričan sem, da gosp. Hribar ni tako hinavsk, kakor smer Vašega dopisa; ako pa bi bil, potem vsi liberalci s „Slov. Narodom“ vred niste počenega groša vredni. Zgodovino našega nujnega predloga obešati Vam na nos, bi pomenilo s „Silvestrom“ bratovščino piti; saj veste, da je „Silvester“ zadnji v kalendarju. Po Vaših besedah smo, oziroma je „Slovenski klub“ nujni predlog samo naznanil, vložil ga pa ni. Ko bi Vi na Dunaju kaj takega govorili in take „logične“ misli prožili, bo-

dite prepričani: Vas peljejo na „Steinhof“, in to na podlagi zdravniško dokazane politične prismojenosti. Nazadovanje slovenstva in mojem volilnem okraju pripisujete, g. dopisnik, mojemu vstopu v „Susteršičev klub“; a povem Vam, da je nazadnje na najslabših nogah slovenstvo izven mojega volilnega okraja, in sicer v onih občinah, kjer obstoji pretežna večina volilcev v občinske zastope še iz narodnjakov Vaše vrste, namreč iz teoretičnih narodnih radikalcev in praktičnih nemškutarjev, oboje pa iz mržnje do katoliške vere, kar imenujete Vi „klerikalizem“. — Jaz pa imenujem tako ravnanje in postopanje: pospešitev nazadovanja slovenstva in narodne mlačnosti na Koroškem. Vidite, g. dopisnik, tak sem jaz. Ko boste enkrat Vi ali pa Vaš navedeni „aranžirani duhovnik“ koroški državnozborni poslanec, bodo razmere na Koroškem seveda čisto drugačne; a če bodo take kot Vaš dopis v „Slov. Narodu“, bodo — proklemano slabe in žalostne. Ali nimate poguma, predstaviti se mi? Upam, da ste „samostojen!“

Fr. Grafenauer,
drž. in dež. poslanec.

Torba za nasprotnike.

Nagele in sociji ter podraženje piva.

Na Koroškem bomo morali počasi postati vsi abstinentje. To bi bilo vse lepo in celo prav dobro, če bi imeli povsod dovolj dobre pitne vode, in če bi se ž njo zadovoljila družina. Zal pa so in ostanejo te želje le pobožne. Druga pijača je pa že tako draga, da si jo morejo privoščiti le bogati Seifritzi, Nageleti, Metnitzi in njihovi nemškonacionalni tovariši in politični voditelji. V deželnem zboru so naložili davek na vino, da ga kmet in delavec ne moreta kupiti za domače potrebe, kadar sadja ni; sedaj pa so podražili pivovarnarji še pivo. Radovedni smo samo, kaj bodo rekli k temu socialni demokratje, ki so enoglasno volili v državni zbor nemškonacionalnega pivovarnarja Nageleta. Mu ne bodo izrekli nezaupnice? Dosedaj še o tem ni bilo prav ničesar slišati. Socialisti se zavzamejo za kako stvar le tedaj, če so prepričani, da bodo ljudi zase pridobili, sicer jim je pa uboga para deseta briga. Tako so v Celovcu zborovali proti podraženju piva in začeli povsod po deželi lepiti letake z napisom „ne pijte piva“, ko so že v Celovcu, pa skoro tudi po vseh drugih manjših krajih bojkotirali pivo, naravno, ker je predrago. Tako so menili nafarbati ljudi, da so oni začeli to veliko akcijo in si pridobili zaslug v boju proti kapitalističnim pivovarnarjem, niso se pa tedaj hoteli spomniti, da so sami volili pivovarnarja proti poštemu kmetu, zastopniku kmetskih in delavskih koristi. Se poznamo! Šaj so ravno sociji veliko pripomogli k podraženju piva s tem, da so nahujskali na Ogrskem poljske delavce k štrajku. Vsled tega je skočila cena ječmena od 8¼ na 11 krajcarjev pri kili in slad ali malc od 27 na 32 vin., kar pomeni pri vagonu 500 K, pri porabi 26 vagonov na leto pa 13.000 K. S štrajkom v rudokopih so pa povišali ceno za vagon premoga od 135 na 180 K. S svojo demagogično organizacijo socialni demokratje sami podražujejo živila. Tako hujskajo na kmetih posle in jih spridijo. Posledica temu pa je, da postanejo posli nezadovoljni, da začnejo zapravljati, da si še tega ne prihranijo, kar so si prihranili svoje dni pri pičem zaslužku, da postanejo nesrečni in nezvesti, čeravno dragi delavci, kmet pa mora pridelke dražje prodajati, saj že itak ne izhaja; potem pa pridejo ti ljudje in pravijo: Kmet nas dere z visokimi cenami živil. To je sama sleparija. Ti, dragi kmet, pa si zapomni svoje prijatelje in ne zabi zlasti pri volitvah, da so podražili pivo Nagele, Seifritz in drugi pivovarnarji in socialni demokratje, ti pa si tisti, ki segaš v žep in zmajuješ z glavo, češ, tako ne more iti dolgo naprej!

Društveno gibanje.

Celovec. Slov. kršč. soc. delavsko društvo ima svoje redno mesečno zborovanje v soboto dne 1. avgusta, ob 8. uri zvečer, v prostorih gostilne pri „Pri zlatem studencu“.

Velikovec. Društvo „Lipa“ priredi v nedeljo dne 2. avgusta svoje mesečno zborovanje v „Narodnem domu“ ob poluštirih popoldne. Na sporedu je zanimiv govor o pokristjanjenju Slovencev in igra „Sveta Neža.“ Odbor.

Velikovec. Slov. katol. izobraževalno društvo „Lipa“ priredi svoje mesečno zborovanje dne 9. avgusta po popoldanski božji službi na Želinjah. Na sporedu sta zanimiva govora. Odbor.

Žitaravas. Naše kršč.-socialno izobraževalno društvo „Trta“ priredi dne 2. avgusta t. l. mesečno zborovanje v gostilni pri Mörtnu v

Žitarivasi. Začetek ob 4. uri popoldne. Na sporedu bo poleg govorov tudi predstava skioptičnih slik.

Načelnštvo.

Možica. Katol. slov. izobraževalno društvo „Peca“ v Možici priredi v nedeljo, dne 2. avgusta, po blagoslovu ob 3. uri popoldne s hodo po sledečem sporedu: 1. „Vaški skopuh“, uprizorijo fantje. 2. „Sv. Neža“, uprizorijo dekleta. Vršijo se v svojih prostorih v župniškem skednju v Možici. Vstopnina je: Sedeži po 40 vin., stojišča po 20 vin.

Odbor.

Politične vesti.

Iz ministrskega kabineta.

Oba češka ministra, trgovinski minister dr. Fiedler in minister rojak Prášek sta imenovana za tajne svetnike. Namesto Marcheta bo v jeseni imenovan za naučnega ministra grof Stürkh.

Vtis ustave v Carigradu.

Kratki, suhoparni razglas ustave za Turčijo v Carigradu sprva ni vzbudil pravega navdušenja, niti pri Turkih, pri kristjanih pa sploh prav nič. Turki se vsled dosedanjih razmer niso upali dati duška notranjemu navdušenju. Šele, ko je objavilo turško časopisje navdušene članke, se je ljudstvo ganilo. Le kristjani so z malimi izjemami docela mirni. Mnogo znamenj kaže, da so bile turške žene gonilna sila v boju za svobodo ljudstva. Časopisje, ne samo turško, ampak tudi francosko in grško, vsled ustavno zajamčene prostosti odločno, deloma z zaničevanjem odklanja dosedanje strogo vladno cenzuro, vendar pa piše o sultanu zelo dostojno in se mu za obnovitev ustave navdušeno, prav po vzhodnem načinu, zahvaljuje. Po mestu so priredili velikanske obhode, ki štejejo na tisoče. Veliko demonstrantov je nosilo zastave in table z napisi: „Sultan naj živi mnogo let!“ „Živela svoboda!“ „Živela ustava!“ Ljudstvo po ulicah je demonstrante živahno pozdravljalo. V špalirju je bilo tudi mnogo turških žen. Pred sultanovo palačo se je navdušenje obnovilo. Generali so sporočili demonstrantom sultanovo zadovoljnost in so pozvali ljudstvo, naj se v gručah razide, da naredi demonstrantom prostor, kar se je brez obotavljanja zgodilo. Sultan se je ljudstvu prikazal in je nagovoril; navzoči so ga živahno pozdravljali. Kljub živahnim demonstracijam, ki so se vršile po celem mestu, so se vedli demonstranti zelo dostojno in ni bilo izgrediv.

Splošno pomiloščenje v Turčiji.

V duhu ustave je podelil sultan, čeravno se je branil tega do skrajnega, dne 27. t. m. političnim zločincem in izgnancem splošno pomiloščenje ali amnestijo. — Pred porto se je zbralo namreč več tisoč ljudi, katerim so govorili razni govorniki, posebno ognjevit neki Kadrj Bey, ki je množico pozval, naj oprosti brate po ječah. Zborovalci so poslali nato deputacijo k velikemu vezirju Sajd paši, da zahteva pomiloščenje. V istem času so prišli k velikemu vezirju tudi izdajatelji turških listov, ki so izjavili, da je potrebno splošno pomiloščenje, da se ljudstvo pomiri. Vezir je odgovoril, da je ravnokar dobil irade (sultanov odlok), ki pomiloščuje politične zločince. To bo že nekoliko vznemirjeno množico najbrž zopet pomirilo.

Konec ustaških bojev v Macedoniji?

Po razglasu ustave so odložile grške in bolgarske ustaške čete orožje. V mesto došle ustaše je ljudstvo navdušeno sprejemalo; objemali so se Turki, Bolgari in Grki, najbrž prvič, morda pa tudi zadnjič.

Kaj je novega po svetu.

Za vpoklicane vojake. Dosedaj so morali biti k orožnim vajam vpoklicani vojaki že ob 7. uri zjutraj v vojašnici; zavoljo tega so morali nekateri odriniti že popoldne prejšnjega dne, da niso zamudili. C. k. ministrstvo za domobranstvo pa je podaljšalo čas dohoda v vojašnice do 11. ure dopoldne. O tem so bili obveščeni župani z ukazom, da to razglasé in moštvo, ki se priglasi k orožnim vajam, gotovo o tem obvestijo.

Veliki Terškov hotel „pri Belem volu“ v Celju je kupila celjska ljudska posojilnica za 182.000 K. „Grazer Tagblatt“ se nad tem strašno huduje, češ, da je prišlo to staronemško posestvo v roke najhujšim sovražnikom, „bindišarskim klerikalcem“. Zato imenuje bivšega posestnika Terška, odbornika celjske mestne občine, izdajalca mestne občine. Čas zaceli vse rane, bo tudi te zacelil.

Obglavili so na Saškem 24. t. m. še mladega dekleta Marjete Beier, ki je umorila svojega ženina, da bi se polastila njegovega premoženja. Po umoru je šla na ples, kjer se je prav imenitno zabavala. Umrla je pa lepše, nego je živela. Njene

zadnje besede so bile: „Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo.“ Potem je padla sekira, in glava morilke je padla v zaboj. Po Saškem so pa nevoljni, ker je kralj ni pomilostil. Stodvainštirideset nemških ženskih društev je poslalo na pravosodno ministrstvo protestna pisma proti „barbaričnemu umoru Marjete Beier“. Pravosodno ministrstvo je bilo predložilo kralju prošnjo za pomiloščenje, kralj pa se je odločil za smrtno kazen, ko je sam prelistal sodne akte.

V boju za obstanek otrok spadajo med največje nevarnosti želodčne in črevesne bolezni, katere posebno rade poleti nastopajo. Najboljše sredstvo zoper te bolezni je primerno hranjenje z otročjo moko „Kufek“, katero daje celemu telesu za njegovo rast in razvoj potrebnih snovi in je proti tem boleznim utrdi. Kovinske snovi in beljakovine, katere sestavljajo moko „Kufek“, pospešujejo jako ugodno razvoj kosti in mišic.

Da se umrljivost otrok krepko zabrajuje, je brezpogojno potrebno, da se v vročih poletnih mesecih nevarnostipolno, sveže kravje mleko popolnoma opusti in namestu njega lažje prebavljiva, vedno jednaka, nikako prebavno motenje provzročujoča hrana daje. Tem zahtevam ustreza najbolje stara in poznana Nestlejeva otroška moka, ki se kuha le na vodi in daje najboljšo otroško hrano. Zabranjuje bruhanje in drisko in odстранja že obstoječa prebavna motenja.

Družinska Pratika za navadno leto 1909. bo dotiskana v prvi polovici prihodnjega meseca, na kar že sedaj opozarjamo cenjene čitatelje. Kakor je razvidno iz tozadnega oglasa med inserati, bo letošnja pratika kot jubilejna posebno krasno opremljena ter bo že po zunanji obliki prekosila vse dosedanje letnike. Cenjene somišljenike, posebno naša društva ter gg. poverjenike za naše časopisje v ljudo prosimo, da že sedaj opozore svoje prijatelje na to edino našo „Pratiko“ ter po svojih močeh pripomorejo, da se ta pratika vseli v prav vsako našo družino. Cena je ostane vkljub krasnim slikam neizpremenjena.

Za „Narodno šolo“ v Št. Jakobu v Rožu so darovali:

Iz nabiralnika pri Korajmanu v Št. Jakobu 10 kron. Iz nabiralnika pri Kramarju na Bistrici 25. Vesela družba v Celoveu po g. Fr. Kobentar 30. Hraba Karol, župnik na Djekšah, 6. Hranilnica in posojilnica v Šmihelu 25. Neimenovan iz Loč 5. Franjo Jošt, ravnatelj „Zadružne Zveze“ v Celju, 20. Hranilnica in posojilnica v Spod. Dravbergu 100. Iz nabiralnika in avtomata v „Narodnem domu“ 55 kron. Skupaj 276 K

Najskrenejša hvala vsem blagim darovalcem!

Matej Ražun, župnik.

Listnica uredništva.

Dopisnik M. v K.: Škoda, da niste zanimivega poročila poslali prej. Zdaj je že zastarelo. Ko pa bodo orožniki zasledili krivce „Sonnwendfeura“, pa takoj poročajte. Bog Vas živi, kakor vse Vaše zavedne tovariše!

V Brncu! Vaš dopis pride prihodnjč na vrsto. Danes nam primanjkuje prostora. Oprostite!

Tržne cene v Celoveu

23. julija 1908 po uradnem razglasu:

B l a g o	100 kg				80 litrov (biren)		
	od		do		K	v	
	K	v	K	v			
Pšenica	—	—	—	—	—	—	
Rž	19	66	21	—	12	6	
Ječmen	19	33	—	—	10	—	
Ajda	20	—	20	83	10	20	
Oves	17	77	18	50	6	51	
Proso	—	—	—	—	—	—	
Pšeno	—	—	29	20	18	40	
Turščica	—	—	—	—	—	—	
Repica (krompir)	7	33	—	—	3	30	
Seno, sladko	7	20	7	60	—	—	
„ kisló	5	40	7	—	—	—	
Slama	5	—	5	80	—	—	
Mleko, 1 liter	—	22	—	24	—	—	
Smetana, 1	—	60	1	20	—	—	
Maslo (goveje) „ 1 kg	2	40	2	80	—	—	
Surovo maslo (putar), 1 „	2	40	3	20	—	—	
Slanina (špeh), povoj, 1 „	1	90	2	—	—	—	
„ „ surova, 1 „	1	60	1	70	—	—	
Svinjska mast „ 1 „	1	70	1	80	—	—	
Jajca, 1 par	—	12	—	14	—	—	
Piščeta, 1 „	2	40	2	80	—	—	
Kopuni, 1 „	—	—	—	—	—	—	
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	20	3	40	—	—	
30 „ „ mehka, 1 „	2	60	2	90	—	—	
Ž i v i n a	Počrez	100 kilogramov				Prignalo	Prodalo
		žive vage		zaklana			
		od	do	od	do		
v k r o n a h							
Biki	260	—	—	—	—	1	1
Voli, pitani	—	—	72	—	—	4	2
„ za vožnjo	430	—	—	—	—	6	4
Junci	270	—	—	—	—	—	1
Krave	130	380	—	—	—	58	29
Telice	174	220	—	—	—	8	4
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	—
Praseta, plemena	14	48	—	—	—	238	119
Ovce	—	—	—	—	—	—	—

V tiskarni Družbe sv. Mohorja v Celoveu je dobiti nedavno izišlo zanimivo in poučno knjigo:

Dr. Kušej,

Joseph II. und die äussere Kirchenverfassung Innerösterreichs.

XVIII in 358 strani 8°. — 8 tremi kartami. Cena broširanemu iztisu 16 kron, elegantno vezanemu 18 kron, po pošti 60 vin. več.

Prečastito krško knezoškofijstvo priporoča častitim župnijskim uradom nabavo te znanstvene knjige v zadnji (3.) številki svojega cerkvenega lista „Kirchliches Verordnungsblatt“ in dovoljuje, da se jo sme naročiti na cerkven račun.

Naj torej ta knjiga ne manjka v nobeni župnijski knjižnici.

Loterijske številke 25. julija 1908:

Gradec 49 61 45 59 48

Dunaj 32 54 37 24 64

V malo dneh izide v založništvu v Ljubljani, Kopitarjeve ulice šte. 6, krasno opremljena

jubilejna

Družinska Pratika

za leto 1909.

Cena kot doslej 24 vin. izvod.

Letošnja „Pratika“ bo presegala po svoji krasni opremi in zbrani vsebini vse dosedanje izdaje, ker bo imela poleg obilice poučnega in zabavnega berila z mnogimi slikami tudi štiri krasno izvršene slike v trobarvnem tisku: **Lurške Mater božje, jubilentov papeža Pija X. in cesarja Franca Jožefa I. ter izložbo „Katoliške Bukvarne“ v Ljubljani.**

Katol. slov. ljudstvo!

Ta jubilejna „Pratika“ je edina naša pratika! Sezite pridno po njej; naj jo pozna vsaka še tako oddaljena slovenska hiša! Zahtevajte pri trgovcih „Družinsko Pratiko“ in ne dajte si usiliti nobene druge!

Kupujte in priporočajte le našo pratiko!

Glavno zalogo imajo:

„Katol. Bukvarna“, Prodajalna „Katolišk. tiskovnega društva“ in nekateri večji trgovci v Ljubljani.

Cena za razprodajalce pri naročilu do 100 kom. 17 vin. izvod, nad 100 kom. pa po 16 vin.

AVISO

zaradi zakupne oddaje sena, slame, drv in premoga za v postajah:

Kormin . . .	obč. uradu v	Korminu	6.
Gorica . . .	voj. preskrbov. v	Gorici	7.
Kanal . . .	obč. uradu v	Kanalu	8.
Gradišče . . .	okrajnem glavarstvu v	Gradišču	10.
Ronki . . .	obč. uradu v	Trziču	11.
Celje . . .	voj. podružnem preskrboval. v	Celju	12.
Celovec . . .	okr. glavarstvu v	Št. Vidu	13.
Št. Vid . . .	okrajnem glavarstvu v	Volšperku	14.
Volšperk . . .	voj. podružnem preskrboval. v	Ptuj	17.
Ptuj . . .	voj. podružnem preskrboval. v	Mariboru	19.
Maribor . . .	okrajnem glavarstvu v	Radgoni	20.
Sl. Bistrica Strass . . .	voj. podružnem preskrboval. v	Trstu	21.
Radgona . . .	okrajnem glavarstvu v	Sežani	21.
Trst . . .	voj. podružnem preskrboval. v	Ljubljani	22.
Koper . . .	okrajnem glavarstvu v	Gradcu	22.
Bazovica . . .	obč. uradu v	Trbižu	24.
Sežana . . .	okrajnem glavarstvu v	Bovcu	25.
Ljubljana . . .	voj. preskrboval. v	Tolminu	26.
Gradec . . .	okrajnem glavarstvu v	Brucku ob Muri	25.
Trbiž . . .	obč. uradu v	Judenburg	26.
Naborjet . . .	voj. podružnem preskrboval. v	Beljaku	28.
Rabl . . .	obč. uradu v	Kotju	29.
Bovec . . .	mest. magistr. v	Rovinju	1.
Tolmin . . .	okrajnem glavarstvu v	Poreču	2.
Bruck ob Muri . . .			
St. Marein . . .			
Judenburg . . .			
Beljak . . .			
Kotlje . . .			
Rovinj . . .			
Poreč . . .			

Ponudbene obravnave se bodo vršile pri nastanjenju vojaštvu za zagotovitevno dobo od 1. oktobra 1908 do 30. septembra 1909.

dne

avgusta 1908, ob 9. uri dopoldne.

sept.

Za to obravnavo veljavne pogoje obsegajo razglasi in zvezki pogojev, ki so na ogled pri zgoraj omenjenih obravnavalnih mestih in ki se dobivajo pri vojaških preskrbovaliških zastoj. V Gradcu, julija 1908.

C. in kr. intendantca 3. voja.

Tiskarskega učenca,

ki bi imel veselje izučiti se za stavca, sina poštenih starišev, popolnoma zmožnega slovenskega in nemškega pismenega jezika, ki je z dobrim uspehom dovršil vsaj prvi razred latinske šole, realke ali dva razreda meščanske šole, sprejme pod običajnimi pogoji takoj

tiskarna Družbe sv. Mohorja
v Celovcu.

Kajža

v Vogljah pri Medgorjah, ki ima travnik z lepim sadjem in polje za dva birna posetve, se iz proste roke proda za 1600 kron. — Več pove Anton Lašič v Otočah (Weidmannsdorf), hiš. št. 5, pošta Celovec.

Dečka, kateri je dovršil ljudsko šolo z dobrim uspehom in je lepega vedenja, sprejme za

učenca

v trgovino z mešanim blagom Vitus Mory, trgovec v Šmihelu nad Pliberkom, Spod. Koroško.

Hiša z gostilniško koncesijo p. d. pri Štökl-nu v Globasnici se pod ugodnimi pogoji takoj proda. Več pove Julijana Uranšek, posestnica in gostilničarka v Globasnici pri Dobrlivasi, Spodnje Koroško.

Proda se majhno posestvo

v Vaceljni vasi pri Velikovu. Zemljišče meri 3 orale (johe), stavba je lesena, žito in mrtev inventar se tudi proda. Cena je 1600 K. Natančneje se poizve pri posestniku Karolu Razbornik-u p. d. Žnider-ju v Vaceljni vasi, pošta Velikovec.

Največja trgovina te stroke:

Modnega in manufakturnega, tu- in inozemskega blaga, zmerom najnovejše.

Največja zaloga tudi za prodajanje na debelo za trgovce še vedno po starih cenah, četudi se je blago podražilo. Za ženine in neveste zmerom najnovejše blago. Cene brez konkurence.

Vsi uslužbenci znajo slovenski.

Anton Renko, lastnik trgovine,
Celovec, vogel Kramerjeve ulice in Novi trg.

Edino pristen je le Thierry-jev balsam

z zeleno varstveno znamko redovnica. Najmanjša pošiljatev 12½ ali 6¼ ali patentirana družinska steklenica za potovanje K 5.—. Zavoj brezplačen.

Thierry-jevo centifolijsko mazilo.

Najmanjša pošiljatev 2 lončka K 3.60. — Zavoj brezplačen. Obe domači sredstvi sta povsod znani kot najboljši zoper tisebanje v želodcu, gorečico, krče, kašelj, zasliženje, vnetja, ranitve, rane itd. Naročila ali denarne pošiljatev se naj naslavljajo na:
Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogiški Slatini.
Zaloga skoro v vseh lekarnah.

Lovske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska tovarna orožja

Peter Wernig,

c. in kr. dvorni založnik v Borovljah, Koroško.
Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Lepa, enonadstropna hiša

s tik stoječim mlinom, lepim velikim hlevom, 16 orali zemljišča, v bližini železnice v Rožnu (na Koroškem), je na prodaj za 31.000 K. Natančnejša pojasnila daje g. Walter Hölzl v Beljaku, Glavni trg 24. Prekupci so izključeni!

Nobenega mrčesa ni več Fichtenin.

umori hitro in gotovo stenice, ščurke, miši, mravlje, prašičke itd., ugonablja psom bolhe, uničuje gosenice, listne in krvne uši, bolhače itd. v sadonosnikih in vrtilih.

Najboljše brnilo za domače živali proti komarjem, muham in obadam.

Popolen uspeh! Zajamčeno brez strupa!

Zaloga v Celovcu: Pri Antonu Kober, drogerija pri „Rdečem križu“; Alojziju Schaffer, drogerija pri „Črnem psu“; Francu Murko, Amandu Prosen, Rozini Valesi.

Zaloga v Beljaku: Pri Janezu Bachlechner; Francu Martinek, Francu Michol, A. Morocutti, M. Pippan, Preslauer & Brugger, V. Pufitsch, P. Weiss.

Zaloga v Trgu: Pri M. Gasperiču, Jožefu Klaus.

Zaloga v Št. Vidu ob Glini pri Janezu Knaus.

Vinske in sadne stiskalnice

z dvojnimi stiskalom „Herkules“ za ročno obrat.

Hidravlične stiskalnice

za velik pritisek in velike učinke.

Mlini za sadje in grozdje. Obiralniki.

Povsem urejene moštarnice, stalne in za prevažanje. Stiskalnice za pridelovanje sadnih in jagodnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, sadne lupilnice in rezalnice. Samodelujoče patentovane prenosne in vozne brizgalnice za vinograde, sadje, drevje, hmelj, grenkuljico „Siphonia“. Pluge za vinograde. Vse te stroje izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši sestavi

Ph. Mayfarth & Co.

tovarne poljedelskih strojev, železolivarne in parne kovanice

Dunaj, II/1, Taborstrasse št. 71.

Odlikovani z nad 600 zlatimi, srebrnimi kolajnami itd.

Obširni ilustrirani ceniki sastonj in franko. — Zastopniki in prekupci se iščejo.

Služba mežnarja in organista

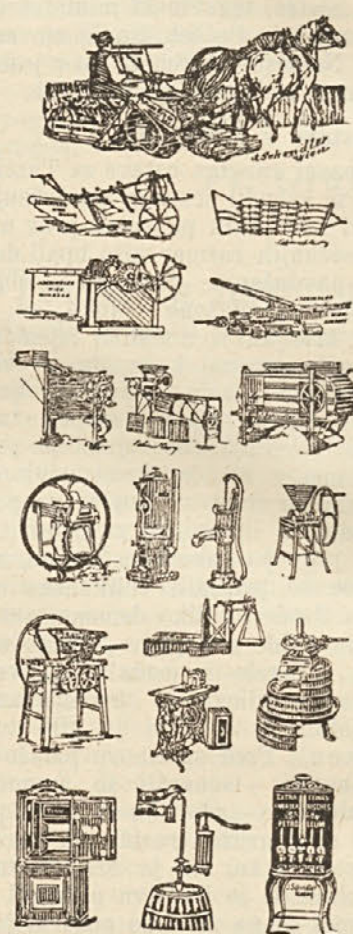
se odda takoj v Grebinju pri Velikovu. Prosilci, ki so to službo že imeli ali bili že enkrat odklonjeni, se ne sprejmejo. Pogodbe se zvejo pri župnem uradu v Grebinju.

Ivan Schindler, Dunaj III/1

Erdbergstrasse 12

pošilja že veliko let dobro znane

stroje vsake vrste za poljedelstvo itd.

kakor: mline za sadje in grozdje, stiskanice za sadje in grozdje, škropilnice, poljsko orodje, stiskalnice za seno, mlatilnice, vitle, trijerje, čistilnice za žito, luščilnice za koruzo, slamo-reznice, stroje za rezanje repe, mline za golanje, kotle za kuhanje klaje, sesalke za vodnjake in gnojnice, vodovode, svinčene cevi, železne cevi itd., postranske komade za vse stroje, četudi niso bili pri meni naročeni. Kose za slamo-reznice iz prima jekla

! po izdatno znižanih cenah!

ravno tako vse priprave za kletarstvo, medene pipe, sesalke za vino, gumijeve in konopljene cevi, gumijeve ploče, stroje za točenje piva, skrinje za led, stroje za sladole, priprave za izdelovanje sodavode in peničih vin, mlin za dišave, kavo itd., stroje za izdelovanje klobas, tehtnice za živino, tehtnice na drog, steberske tehtnice, namizne tehtnice, decimalne

tehtnice, železno pohištvo, železne blagajne, šivalne stroje vseh sestav, orodje in stroje vsake vrste za ključavničarje, kovače, kleparje, sedlarje, pleskarje,

vse pod dolgoletnim jamstvom po najugodnejših plačilnih pogojih tudi na obroke!

Ceniki z več kot 500 slikami brezplačno in poštne prosto. — Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.

Prekupci in agentje zaželjeni.

Piše naj se naravnost:

Ivan Schindler, Dunaj III/1,
Erdbergstrasse 12.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se vljudno priporoča za natiskovanje vizitnic pismenih zavrtkov itd. po najnižjih cenah.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2.000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 1/2 %

od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavicje.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnica v Spljetu.

Turske srečke. Sest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno vplačevanje po K 8.— za komad.

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.